

Øving 8

Oppgave 1: Kjerrehjul

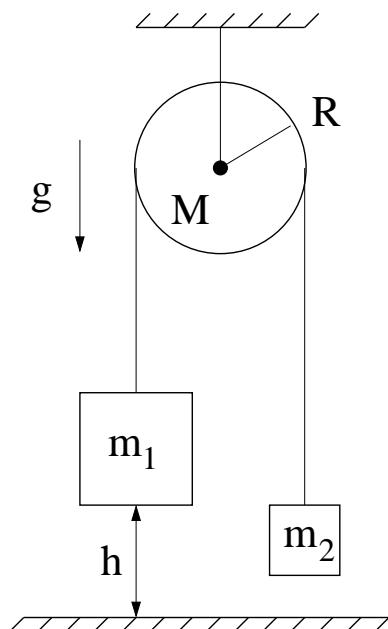
- a) Bestem treghetsmomentet I_s for ei tynn stang med lengde R og masse m , om en akse normalt på stanga gjennom stangas ene ende.
- b) Bestem deretter treghetsmomentet I_k for et kjerrehjul med N eiker (spiler), hver med masse m og lengde R , og der selve hjulet (felgen) har masse M . Du kan betrakte felgen som en tynn ring med radius R .
- c) Hva blir kjerrehjulets totale kinetiske energi K dersom det sitter på ei kjerre som kjører med hastighet V ? Vi antar ren rulling for kjerrehjulet.

Oppgave 2: Treghetsmoment for diverse stive legemer

Bestem treghetsmomentet I_0 om en akse gjennom tyngdepunktet/massesenteret til

- a) ei tynn stang med lengde L og masse M . (Akse normalt på stanga.)
- b) et tynt kuleskall med radius R og masse M . (Tips: $\sin^3 x = (3/4) \sin x - (1/4) \sin 3x$.)
- c) ei kompakt kule med radius R og masse M . (Tips: Kompakt kule = sum av tynne kuleskall.)

Oppgave 3: Atwoods maskin med tung skive som trinse

En Atwoods maskin består av to lodd med masser m_1 og $m_2 < m_1$ forbundet med ei tilnærmet masseløs snor som er lagt over ei skive med masse M og radius R . Det er tilstrekkelig friksjon mellom snora og skiva til at snora ikke glir. Friksjonen i skivas opphengningspunkt er neglisjerbar. Ved forsøkets begynnelse holdes m_1 i ro i en høyde h over bakken, mens m_2 henger noe lavere. Deretter slippes m_1 slik at m_2 løftes opp.

- a) Hva er skivas treghetsmoment I om akslingen? (Skriv ned eller regn ut ved hjelp av integrasjon.)
- b) Bruk energibevarelse til å finne et uttrykk for loddenes hastighet v i det m_1 treffer bakken.
- c) Hvor lang tid t tar det fra m_1 slippes til det treffer bakken?
- d) Bestem til slutt loddenes akselerasjon a . Kontroller at svaret ditt har riktig enhet, og at det er fornuftig i spesialtilfellene $m_2 = M \simeq 0$ og $m_1 = m_2$.

MATLAB, PDF-figurer og LaTeX

MATLAB er nok ikke verdens beste program for å lage vakre figurer, men det holder for mange praktiske formål. Et minimumskrav, dersom du ønsker å ta en MATLAB-generert PDF-figur inn i et LaTeX-dokument som f.eks. labrapporten, er at overflødig tomrom rundt selve figuren ikke blir med i det endelige produktet. Det er flere måter å unngå dette på, og du kan kanskje en allerede. Hvis ikke, lagre filene barefigur.m, plottgraf.m og pdfilatex.tex i samme katalog, start opp MATLAB, kjør programmet barefigur.m og kompiler LaTeX-fila pdfilatex.tex. Les innholdet i pdfilatex.pdf, og se hva som skjer dersom du lager figuren baregraf.pdf uten å bruke funksjonen barefigur.m.

Litt mer LaTeX-trening

Reproduser oppgave 4c i løsningsforslaget til øving 5. Pass på ”opplinjering” av de fem linjene og størrelsen på parentesene i 3. og 4. linje.

Noen svar: $1a : mR^2/3$, $2a : ML^2/12$, $2b : 2MR^2/3$, $2c : 2MR^2/5$